

College van toezicht op de bedrijfsrevisoren
Mevrouw Bénédicte VESSIÉ
Voorzitster
Congresstraat 12-14

1000 BRUSSEL

Brussel, 29 april 2025

Mevrouw de Voorzitster,

Betreft: Goedkeuring van de IBR-ontwerpnorm “CSRD”

Hierbij informeren wij u dat de Hoge Raad voor de Economische Beroepen – in het kader van zijn vergadering van 14 april 2025 – het ontwerp van “*Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor*”, onder aangepaste vorm aangenomen door de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 28 maart 2025, heeft goedgekeurd, gelet op de inhoud van het ontwerp en rekening houdend met de wettelijke voorschriften op het vlak van de procedure. Het dossier wordt nu voor goedkeuring overgemaakt aan de federale Minister, bevoegd voor Economie.

De eerste versie van de ontwerpnorm werd aanvankelijk op 5 juli 2024 voor goedkeuring voorgelegd.

Gevolg gevend aan het verzoek tot herformulering van de ontwerpnorm vanwege de Hoge Raad op 26 september 2024, aansluitend op de hoorzitting van 21 augustus 2024, heeft de Hoge Raad vanwege het IBR op 24 januari 2025 een schrijven ontvangen, met het verzoek om goedkeuring van het (geherformuleerd) ontwerp van “*Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie*” (aangenomen door de Raad van het IBR van 14 januari 2025), dat onder meer rekening houdt met de *wet van 2 december 2024 betreffende de openbaarmaking van duurzaamheidsinformatie door bepaalde vennootschappen en groepen en de assurance van duurzaamheidsinformatie en houdende diverse bepalingen*, zoals inmiddels gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2024.

Aansluitend op de raadplegingen van het College door de Hoge Raad, had u via uw brieven van 8 augustus 2024 en van 20 februari 2025 opmerkingen overgemaakt op de initiële en de geherformuleerde versie van het ontwerp, zoals door de Raad van het IBR via hun brieven van 5 juli 2024 en 24 januari 2025 voor goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd.

Wij houden eraan u voor deze nuttige commentaren te bedanken. Deze opmerkingen hebben wij, ingevolge uw akkoord, ook aan het IBR overgemaakt.

Aansluitend op de hoorzitting van 17 maart 2025 heeft de Voorzitter van het IBR via het schrijven van 7 april 2025 dan een aangepaste versie van de ontwerpnorm voor goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd (zie bijlage 1 aan onderhavig schrijven); deze versie is dan uiteindelijk door de Hoge Raad goedgekeurd en aan de bevoegde Minister overgemaakt.

Naar aanleiding van de analyse van voornoemde ontwerpnorm, heeft de Hoge Raad bovendien vastgesteld dat het huidig wettelijk kader omtrent de duurzaamheidsinformatie ontoereikend is, meer in het bijzonder op het vlak van de *timing* voor het beschikbaar stellen van de duurzaamheidsinformatie aan de ondernemingsraad – een *timing* die niet spoort met de termijn voor het ter beschikking stellen van de jaarlijkse economische en financiële informatie aan de ondernemingsraad, waarvan de referentiedatum de datum van de algemene vergadering is – alsook wat betreft het bijwonen van de vergadering van de ondernemingsraad ingeval een andere bedrijfsrevisor, dan de commissaris, belast is met de assurance-opdracht van de duurzaamheidsinformatie. In tegenstelling tot hetgeen artikel VIII.57/11 van het Wetboek van economisch recht bepaalt voor wat de onafhankelijke verlener van assurediensten betreft, is er geen wettelijke basis voorhanden op grond waarvan een andere bedrijfsrevisor dan de commissaris die belast is met de assurance van duurzaamheidsinformatie de vergadering van de ondernemingsraad die de duurzaamheidsinformatie bespreekt, mag bijwonen of hiertoe kan worden verplicht op verzoek van het bestuursorgaan van de onderneming of door de door de werknemers benoemde leden die daartoe hebben besloten bij meerderheid van de door hen uitgebrachte stemmen.

Volgens de Hoge Raad schiet de huidige regelgeving op deze punten tekort.

Vanuit zijn wettelijke taak erop toe te zien dat het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer worden in acht genomen, in het bijzonder in het kader van de opdracht van de bedrijfsrevisor ten aanzien van de ondernemingsraad, veroorlooft de Hoge Raad zich dan ook om er bij de federale Minister, bevoegd voor Economie, op aan te dringen dat een initiatief zou worden genomen met het oog op de vervollediging van het regelgevend kader.

U zult kunnen vaststellen dat in de goedgekeurde versie van de norm er rekening werd gehouden met de opmerkingen van het College.

Zo werd de norm van 14 mei 2024 inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad middels een aanpassing van overweging (10) en de paragrafen 4 en 5 van de ontwerpnorm aangevuld.

Wat het voorbeeld van opdrachtbrief betreft, werd de paragraaf omtrent het opsporen van fraude of fouten in de sectie over de verantwoordelijkheden van de commissaris/bedrijfsrevisor door het IBR voor de duidelijkheid opgesplitst in twee delen en werd er verduidelijkt dat “informatie met betrekking tot eerdere verslagperiodes” enkel van toepassing is in het eerste jaar van de opdracht. In de paragraaf betreffende de honoraria werd de vermelding van de variabele en de vaste bijdragen aan het IBR geschrapt.

Verder werd paragraaf 3 van de ontwerpnorm aangevuld om expliciet de term “onthoudende conclusie” te vermelden alsook een derde lid aan paragraaf 3 toegevoegd, gebaseerd op de formuleringen in ISAE 3000 (Herzien) (par. A191), om voorbeelden van formuleringen van de verschillende types van aangepaste conclusies te verstrekken.

Bovendien vermelden voetnoten doorheen het modelverslag en het voorbeeld van opdrachtbrief dat *“Zolang de digitaliseringsregels niet zijn goedgekeurd via een gedelegeerde EU-handeling is een conclusie over de ESEF-markering in 2025 niet vereist”*.

In de bijkomende norm werd inzake de interconnectiviteit de A-paragraaf overgebracht naar een vereiste (nieuw voorstel van paragraaf 40bis van de bijkomende norm). Deze nieuwe paragraaf voorziet dat de duurzaamheidsinformatie deel uitmaakt van het jaarverslag en definieert het begrip *“interconnectiviteit”*. De doelstellingen van de bijkomende norm werden evenwel niet aangevuld met duurzaamheidsinformatie. De bijkomende norm betreft immers het opstellen van het commissarisverslag in het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening en niet de assuranceopdracht inzake de duurzaamheidsinformatie: het feit dat de duurzaamheidsinformatie deel uitmaakt van het jaarverslag verandert volgens het IBR de doelstelling van de bijkomende norm niet.

Op de vraag om het geval van *“dissenting opinions”* in artikel 3:75/4, § 2 van het Wetboek van vennootschappen (WVV) in de ontwerpnorm te verwerken, stelde het IBR echter dat een *“verschil van mening”* reeds bestaat voor de wettelijke controle van de jaarrekening (zie art 3:75, §2 WVV) en dat deze situatie evenmin in de bijkomende norm is behandeld zodat bijgevolg dit punt niet werd aangepast.

Het IBR ging ook niet akkoord met de vraag om de CEAOB-guidelines in de norm te verwerken. Het IBR wenste deze guidelines niet normatief te maken om reden dat ze niet bindend zijn en het Omnibus-pakket voorziet dat de EU zelf geen standaarden zal publiceren. Verder werden punten 7 en 8 van de CEAOB-guidelines niet letterlijk door het IBR overgenomen om niet af te wijken van het modelverslag uitgewerkt door de *European Contact Group* (ECG), dat op deze guidelines is gebaseerd.

Mocht u over het goedkeuringsproces van het ontwerp van *“Specifieke beroepsnorm voor opdrachten van assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie door de wet toevertrouwd aan de bedrijfsrevisor”* nog verdere toelichting wensen, dan vernemen wij dit graag. Wij zijn uiteraard steeds bereid om hierover een bespreking te organiseren.

Met voorname hoogachting,

Emmanuel PIETERS
Voorzitter

Bijlage